

ODLIKOVANJA VELIKE BRITANIJE iz Zbirke odlikovanja Hrvatskoga povijesnog muzeja

Odlikovanja Velike Britanije u Zbirci odlikovanja Hrvatskoga povijesnog muzeja nisu reprezentativna ni brojna. Razumljivo je da nedostaju ordeni starih viteških redova jer su se nakon smrti nositelja ordena dodijeljeni primjerci vraćali kancelarijama redova. Eventualni duplikati tih ordena rijetko se pojavljuju u prodaji, a neprocjenjive su vrijednosti. Potencijalnim kolekcionarima osrednjih financijskih mogućnosti preostaje skupljanje britanskih medalja za zasluge iz 20. stoljeća. Najčešće su to odlikovanja za Prvi i Drugi svjetski rat, medalje za građansku i vojnu službu te jubilarne i spomen-medalje.

Većina britanskih odlikovanja Hrvatskoga povijesnog muzeja potječe iz donacije dr. Veljka Malinara, koja je dospjela u muzej nakon njegove smrti 1990. godine. Samo su tri odlikovanja nabavljena tijekom 2002. godine, zamjenom sa zagrebačkim kolekcionarima.

Proces osnivanja europskih svjetovnih viteških redova, organiziranih prema uzoru na vjerske viteške redove, poput ivanovaca, templara, teutonaca i drugih, počinje upravo u Engleskoj oko 1348. godine, kada je kralj Eduard III. osnovao **Najotmjeniji Red podvezice** (*The Most Noble Order of the Garter*).

Eduard III. obnovio je kraljevsku vlast i ugled nakon razdoblja feudalne anarhije koju je zatekao nakon stupanja na prijestolje 1327. godine. Pridobio je na svoju stranu visoko plemstvo. Državne su institucije poslije dužeg vremena počele učinkovito funkcionirati, usprkos mnogim problemima zaostalim nakon vladavine njegova oca. Eduard je ojačao ulogu parlamenta te je čak poticao građane i seoske plemiće da sudjeluju u radu parlamenta. Međutim, upleo se u rat koji će se kasnije nazvati Stogodišnji rat. Bio je to ratni sukob između Kraljevine Engleske i Kraljevine Francuske, s prekidima je trajao 116 godina (od 1337. do 1453.), a u tom su se vremenu izmjenjivala razdoblja intenzivnog ratovanja s razdobljima mira.

Zanimljiva je anegdota u svezi s nastankom bizarnog naziva reda i gesla reda koje glasi: *HONI SOIT QUI MAL Y PENSE*. Na kraljevskom je prijemu Joan grofici od Salisburyja (1328.-1385.) pukla podvezica i pala na pod. Kralj Eduard III. neočekivano je podigao podvezicu i svezao je na svoju nogu. Čuo je glasni žamor nazočnih dvorjana, koji su komentirali njegov postupak, a kralj je izrekao čuvenu frazu, koja u prijevodu glasi: „Neka je stid onoga koji zlo misli“. Očito su dvorjani shvatili njegov postupak kao frivolni i nimalo dostojanstveni izričaj naklonosti prema navodno prelijepoj grofici. Eduard je pak svoj postupak htio prikazati kao viteški čin kršćanskoga milosrđa, kojim se ponizio da bi se uzvisio. U Velikoj Britaniji prevladava danas mišljenje da su anegdotu izmislili Francuzi u vrijeme Stogodišnjeg rata da bi kompromitirali čuveni engleski viteški red.

Red podvezice obuhvaćao je u početku 25 vitezova i kralja. Tada su u taj broj bili uključeni i članovi kraljevske obitelji. Kasnije su oni izdvojeni - zajedno sa ženskim članovima i stranim članovima reda, koji su morali biti najvišeg aristokratskoga po-

drijetla - u grupu tzv. „Posebnih Vitezova i Dama“. Postupno, stoljećima, kriteriji za ulazak u red ublažavani su pa je vitezovima reda postalo stotinjak građana bez plemićkog rodoslovlja. U kapeli Reda podvezice, kapeli Sv. Georga u Winsdoru, čuvaju se stoljećima insignije reda. Dan je reda 23. travnja (dan Sv. Jurja), kada se održava i skupština. Budući da u redu nema hijerarhije, orden ima jedan stupanj, ali u dva oblika, koji se nose u različitim prigodama. Obično se nosi ordenski znak od zlata na lenti tamnoplave boje, popularno zvan *Lesser George* (Manji Juraj). Uz njega nosi se osmerokraka srebrna zvijezda. U svečanim zgodama (tzv. *collar days* = dani ogrlice), ili na zapovijed poglavara reda – vladara Velike Britanije - nosi se raskošni ordenski znak na ogrlici (*The George*) teškoj 33 unce (925 grama) finoza zlata! Na kraju ogrlice plastično je oblikovana scena: Sv. Juraj na konju ubija zmaja.

Drugi znameniti viteški red Velike Britanije jest škotski **Najstariji i najotmjeniji Red čička** (*The Most Ancient and Most Noble Order of the Thistle*). Osnovao ga je 1687. godine škotski kralj Jakov (James) VII., koji je kao Jakov II. bio ujedno i kralj Engleske. Prema tradiciji Orden čička osnovao je potkraj 8. stoljeća legendarni škotski kralj Achaius. On je u Škotsku uveo kult štovanja Sv. Andrije, čiji je lik prikazan na Ordenu čička. Drugi drže da je Orden čička osnovao škotski kralj David I. u 12. stoljeću. Naime, Davidov dvor bio je pod jakim flamanskim utjecajem, a na čičak se tada gledalo kao na flamanski amblem. Još kasniji vladar, Jakov III. (vladao Škotskom od 1460. do 1488.), rabio je čičak kao kraljevski amblem pa je i on mogao osnovati Red čička. Sve su to nagađanja bez prave osnove te je atribut „Most Ancient“ u nazivu Ordena čička kontradiktoran činjenici da je Orden podvezice dokumentirano najstariji svjetovni viteški red u Europi.

Ordenski znak prikazuje Sv. Andriju s uobičajenim simbolom njegova mučeništva – s križem na kojem je bio raspet. Uokolo je geslo: NEMO ME IMPUNE LACESSIT (*Nitko me ne izaziva nekažnjeno*).

Treći čuveni britanski viteški red bio je **Najslavniji Red Sv. Patricka** (*Most Illustrious Order of St Patrick*) sve do 1922. godine i odcijepljenja Irske od Velike Britanije. Orden Sv. Patricka osnovao je 1783. godine kralj Đuro (George) III. i posvetio ga zaštitniku Irske. Tako je Velika Britanija u doba najveće moći i prosperiteta, u 18. i 19. stoljeću, imala tri viteška reda koji su predstavljali tri naroda u jednoj državi: Engleze, Škote i Irce. Stoga nije neobično geslo na Ordenu Sv. Patricka: QUI SEPARABIT? (Tko će nas rastaviti?). Geslo je aluzija na citat iz Vulgate, latinske verzije Biblije, koju je koncem 4. stoljeća sastavio Sv. Jeronim. Tamo piše (8:35): “Tko će nas rastaviti od ljubavi Kristove?” Međutim, neosporno je aktualna poruka gesla bila „Tko će nas rastaviti - Engleze, Škote i Irce?“

Sva tri viteška reda imaju slično ustrojstvo. Redovi imaju samo jedan stupanj u dva oblika, koji se nose za osobitih svečanosti reda na ogrlici, na jedinstvenom ornatu reda. U drugim prilikama propisanim protokolom ordenski znak nosi se na lenti. Uz ordenske znakove na ogrlici ili lenti nosi se i zvijezda na grudima.

Četvrti viteški red Velike Britanije jest **Najčasniji Red kupelji** (*The Most Honorable Order of the Bath*). Red ima dugu povijest. Engleski kralj Henrik IV. prilikom krunidbe 1399. godine promaknuo je odane podanike u vitezove, a okupljeni su u Red vitezova kupelji. Naime, srednjovjekovnoj ceremoniji promaknuća u viteza prethodio

je ritual kupanja. Kupanjem je vitez simbolično očistio tijelo i dušu, preporodio se, i tek je tada ispunio uvjet za stjecanje statusa viteza. Za krunidbe Karla (Charles) I. 1625. godine, a vrlo vjerojatno i prije, za vladavine Jakova (James) I., vitezovi kupelji rabili su latinsko geslo: TRIA IUNCTA IN UNO (*Tri udružena u jedno*) i nosili su ordenske znakove s tri krune u ovalnom zlatnom medaljonu. Škotski kralj Jakov VI. (1566.–1625.) okrunjen je 1603. godine krunom Kraljevine Engleske i Irske kao Jakov I. On je ujedinio sva tri kraljevstva i premjestio dvor iz Edinburgha u London, iako su tri kraljevstva zadržala odvojene političke ustanove.

Osamnaesto stoljeće doba je preobražava starih viteških redova u redove za zasluge. Tako je bilo i s Redom kupelji. Dana 18. svibnja 1725. engleski kralj Đuro I. obnovio je Red kupelji kao isključivo vojnički viteški red te je red nosio naziv *The Most Honourable Military Order of the Bath*. Kasnije je red podijeljen u dva razreda: vojni i građanski.

Do 1815. godine Orden kupelji imao je samo jedan stupanj: Viteški Pratilac (*Knights Companion*), ali on više ne postoji. Uvedeni su ovi stupnjevi:

1. Vitez ili Dama Velikoga križa,
2. Vitez ili Dama Komander,
3. Pratilac.

Prema statutu, na čelu je reda veliki meštar, a suveren reda engleski je vladar. Sada je veliki meštar prijestolonasljednik princ Charles, princ od Walesa.

Pregled britanskih odlikovanja u Hrvatskom povijesnom muzeju

Odlikovanja Velike Britanije u Zbirci odlikovanja Hrvatskoga povijesnog muzeja nisu reprezentativna ni brojna. Nacjenjeniji britanski orden iz Zbirke – križ Pratioca Ordена Sv. Mihovila i Sv. Jurja - nalazi se tek na 22. mjestu rang liste britanskih ordena.

Razumljivo je da nedostaju ordeni starih viteških redova, poput Ordена podvezice, Ordена čička, Ordена Sv. Patricka i Ordена kupelji, jer su se nakon smrti nositelja ordena dodijeljeni primjerci vraćali kancelarijama redova. Eventualni duplikati tih ordena rijetko se pojavljuju u prodaji, a neprocjenjive su vrijednosti. Teško je zamisliti i nabavu nekih drugih britanskih odlikovanja. Primjerice, znameniti Viktorijin križ, osnovan 1856. godine, dodijeljen je do danas 1355 puta. Odlikovanje je skromna oblika; nije izrađeno od zlata, dragog kamenja i emajla, nego od bronze. U travnju 2004. Viktorijin križ kojim je 1944. odlikovan narednik Norman Jackson prodan je na aukciji za 235.250 funti!¹ Vjerojatno je i to razlog da u Hrvatskoj ne postoji osobito zanimanje za skupljanje britanskih odlikovanja. Potencijalnim kolekcionarima osrednjih financijskih mogućnosti preostaje skupljanje britanskih medalja za zasluge iz 20. stoljeća. Najčešće su to odlikovanja za sudjelovanje u Prvom i Drugom svjetskom ratu, medalje za građansku i vojnu službu te jubilarne medalje i spomen-medalje.

Većina britanskih odlikovanja Hrvatskoga povijesnog muzeja potječe iz donacije dr. Veljka Malinara, koja je dospjela u muzej nakon njegove smrti 1990. godine. Samo su tri odlikovanja nabavljena tijekom 2002. godine, zamjenom sa zagrebačkim kolekcionarima Tomislavom Muhićem i Sinišom Pogačićem.

Hrvatski povijesni muzej skupio je 22 britanska odlikovanja. To su:

¹ Vidi: Victoria Cross, na www.solarnavigator.net.

1. Križ Pratioca Najuglednijeg ordena Sv. Mihovila i Sv. Jurja *(Companion's Cross of The Most Distinguished Order of St Michael and St George)*

Britanski viteški red osnovao je 28. travnja 1818. Đuro, princ regent, poslije kralj Đuro IV. Red je imenovan u čast dvaju vojničkih svetaca - Sv. Mihovila i Sv. Jurja.

Osnivanjem reda namjeravalo se obilježiti britanski protektorat nad Jonskim otocima, koji su potpali pod britansku kontrolu 1814. godine. Njime su se nagrađivali žitelji Jonskih otoka i otoka Malte. Međutim, godine 1864. završen je britanski protektorat nad Jonskim otocima i otoci su postali dijelom Grčke. Iste godine i Malta je stekla nezavisnost. Stoga je 1868. revidirana namjena reda. Otad su ordenom nagrađivane one osobe koje su "držale visoke i povjerljive urede u kolonijalnim posjedima Njezina Veličanstva (...)". Danas se orden dodjeljuje osobama koje su obavljale važnu službu za zemlje Commonwealtha ili druge zemlje. Orden je bio svrstan na šesto mjesto rang liste britanskih odlikovanja, iza Ordena podvezice, Ordena čička, Ordena Sv. Patricka, Ordena kupelji i Ordena zvijezde Indije. Danas je Orden Sv. Mihovila i Sv. Jurja na četvrtom mjestu rang liste britanskih odlikovanja, jer se dva spomenuta odlikovanja - izvorno irski Orden Sv. Patricka i Orden zvijezde Indije - nakon proglašenja suvereniteta Irske i Indije ne dodjeljuju u Velikoj Britaniji.

Orden se dodjeljuje muškarcima i ženama u tri stupnja:

- Vitez ili Dama Velikoga križa,
- Vitez ili Dama Komander,
- Pratilac ("Companion").

Orden se u početku dodjeljivao vrlo restriktivno - 15 Velikih križeva, 20 Komandera i 25 Pratilaca. Danas se dodjeljuje u većem broju - ograničenje je 125 Velikih križeva, 375 Komandera i 1750 Pratilaca. U taj broj ne računaju se pripadnici kraljevske obitelji i strani državljani, koji se vode kao "počasni članovi". Sada je suveren reda kraljica Elizabeta II., a veliki je meštar (od 1967.) Eduard, vojvoda od Kenta. Red ima šest službenika: prelata, kancelara, tajnika, registratora (*Registrar*), heralda (*King of Arms*) i vratara (*Usher*). U svečanim prigodama članovi reda nose ornat. Veliki križevi nose tada i orden na zlatnoj ogrlici.

Stupanj Velikoga križa sastoji se od ordenskoga znaka na lenti i zvijezde. Stupanj Komandera sastoji se od ordenskoga znaka na lenticu i manje zvijezde. Dame Komanderi ne nose ordenski znak ispod vrata, nego na vrpici složenoj u čvor u predjelu lijevog ramena.

Stupanj Pratioca poput je Komandera, a nosi se bez zvijezde. Stupanj Pratioca za dame manji je od istog stupnja za muškarce i nosi se na vrpici složenoj u čvor.

Opis:

Sedmerokraki bijelo emajlirani križ rascijepljenih krakova, pozlaćeno srebro, promjera 46 mm. Nad križem je nepomična kruna s ušicom, a kroz nju je provučena okrugla karika za lenticu.

Avers: Sv. Mihovil, krilati arkandeo, gazi zmaja - personifikaciju Sotone. Uokolo je plavo emajlirani prsten s natpisom: AUSPICIUM MELIORIS ÆVI (*Zalog boljega doba*).

Revers: Sv. Juraj na propetom bijelom konju, naoružan kopljem, probada zmaja koji se izvrgnuo na leđa. Uokolo je isti tamnoplavi prsten s natpisom kao na aversu.

Lentica je plavo-crveno-plave boje, široka 46 mm.

HPM/ZM 89232.

Slika 1. Križ Pratioca Najuglednijeg ordena Sv. Mihovila i Sv. Jurja, avers i revers

2. Medalja kralja Đure V., za školsku godinu 1913./14.

(The King's Medal, for school year 1913/14)

Godine 1911. Vijeće Londonske grofovije osnovalo je medalju, koja se dodjeljivala do 1920. godine u raznim kombinacijama završne obrade i s pločicama na vrpci, kao nagrada i poticaj đacima i priznaje njihovim školama.² Autor je medalja graver Frank Ransom.

Opis:

Okrugla dvostrana medalja, bronca, promjera 32 mm.

Avers: Poprsje kralja Đure V. ulijevo. Na grudima mu je ogrlica Ordena podvezice, a ispod vrata visi Orden kupelji. Uz lijevi i desni rub medalje natpis: THE KING'S / MEDAL. (*Kraljeva medalja*). Poludesno dolje signatura: F. RANSOM.

² Medalja, dakle, nije državno odlikovanje nego odlikovanje manje teritorijalne jedinice - grofovije (*County*), ali ipak smo je uvrstili u ovaj prilog.

Revers: U sredini kvadratna kartuša s natpisom u deset redaka:

AWARDED / BY THE / LONDON / COVNTY COVNCIL / FOR / ATTENDAN-
CE / CONDVCT / AND / INDUSTRY / DVRING THE YEAR („*Odlikovan od Vijeća
Londonske grofovije, za brigu, vođenje i radinost tijekom godine*“).

Kartuša je obrubljena lovorovim vijencem, s bedemskom krunom na vrhu.

Na medalju je zalemljena ušica od okrugle žice, a kroz nju je provučena vrpca cr-
vene boje, s bijelim prugama sa strane i s plavim rubovima. Na vrpca su pričvršćene
dvije brončane pločice. Na gornjoj je pločici izduženi hrastov list s dva žira i natpisom:
L.C.C.³ Na donjoj su pločici godine: 1913-14.

HPM/ZM 89221.

*Slika 2. Medalja britanskoga kralja Đure V., za školsku godinu 1913./14.,
avers i revers*

³ Tj. London County Council, Vijeće Londonske grofovije.

3. Medalja kralja Đure V., za školsku godinu 1914./15. (*The King's Medal, for school year 1914/15*)

Opis: kao prethodna medalja (HPM/ZM 89221), ali donja pločica na vrpici nosi godine: 1914-15.

HPM/ZM 89222.

4. Komanderski križ Najodličnijeg ordena Britanskoga Carstva, 1. model (1917.-1937.) (*Commander's cross of The Most Excellent Order of the British Empire, 1st issue, 1917-1937*)

Taj britanski viteški red osnovao je 4. lipnja 1917. kralj Đuro V. Orden se dodjeljuje muškarcima i ženama u pet stupnjeva. To su:

- Vitez ili Dama Velikoga križa,
- Vitez Komander ili Dama Komander,
- Komander,
- Časnik (Officer),
- Član (Member).

Dodjelom prva dva stupnja stječe se pravo na naslov Sir (za muškarce) ili Dame (za žene) prije imena nositelja ordena. Taj naslov ne stječu strani državljani - nositelji odlikovanja, što znači državljani koji ne potječu iz zemalja Commonwealtha. Oni se ubrajaju u razred počasnih pripadnika reda. Red Britanskoga Carstva najmlađi je britanski viteški red, a ujedno i najbrojniji, s više od 100.000 živih članova po čitavom svijetu.

Godine 1918., uskoro nakon utemeljenja, red je podijeljen u dva razreda: građanski i vojni. Red je demokratičniji od ekskluzivnih Ordena kupelji ili Ordena Sv. Mihovila i Sv. Jurja. Britanski vladar suveren je Reda. Sljedeća važnija osoba veliki je meštar. Od utemeljenja reda do danas promijenila su se samo tri velika meštra; Eduard, princ od Walesa (1917.–1936.), kraljica Marija (1936.–1953.), i princ Filip, vojvoda od Edinburgha (od 1953. do danas).

Broj pripadnika reda ograničen je na 300 Vitezova i Dama Velikoga križa, 845 Vitezova i Dama Komandera i na 8960 Komandera. Niži stupnjevi nisu strogo ograničeni, ali godišnje se smije odlikovati "samo" 858 Časnika i 1464 Članova reda.

Red ima šest službenika: prelata (*Prelate*), dekana (*Dean*), tajnika (*Secretary*), registratora (*Registrar*), heralda (*King of Arms*) i vratara (*Usher*). Na svečanostima članovi reda nose propisane ornate. Oni se među sobom razlikuju, u skladu sa stupnjem ordena njihova nositelja ili nositeljice. Veliki križevi nose u takvim prigodama ordenski znak na zlatnoj ogrlici. Ogrlice se vraćaju poslije smrti nositelja, a druge insignije obitelj može zadržati.

Do 1937. godine znakovi Ordena Britanskoga Carstva nosili su se na vrpici ljubičaste boje (za građane), ili ljubičaste boje sa crvenom središnjom prugom (za vojnike). U medaljonu na aversu ordenskoga znaka i zvijezde prikazan je personificirani lik Britanije. Poslije 1937. godine vrpca opisanih boja zamijenjena je vrpcom ružičasto-crvene boje, s biserno-sivim rubovima (za građane) i ružičasto-crvene boje, s biserno-sivim

rubovima i s biserno-sivom središnjom prugom (za vojnike). Taj drugi tip ordena razlikuje se od prvoga tipa ne samo bojama vrpce nego i medaljonom. Naime, medaljon s prikazom Britanije na aversu zamijenjen je medaljonom s prikazom kralja Đure V. i njegove žene kraljice Marije (Queen Mary).

Vitezovi i Dame Velikoga križa nose lentu prebačenu s desnog ramena na lijevi bok. Vitezovi Komanderi nose ordenski znak na lentici ispod vrata, sa zvijezdom na prsima. Muški Komanderi nose orden na lentici, ali bez zvijezde. Muški Časnici i Članovi nose orden na lijevoj strani prsa. Žene (osim Dama Velikoga križa) nose orden na lijevom ramenu, na vrpici složenoj u čvor. Ordeneri viših stupnjeva imaju veće ordenske znakove. Ordenski znakovi prva tri stupnja emajlirani su, ordenski znakovi Časnika i Člana nisu emajlirani. Ordenski znak Časnika zlatan je (pozlaćen), ordenski znak Člana srebren je.

Opis:

Istokračni križ s trodijelnim krakovima u obliku cvijeta, pozlaćeno srebro, promjera 62 mm. Iznad gornjega kraka kruna je s okruglom karikom za lenticu.

Avers: Krakovi križa ukrašeni su svijetloplavim emajlom. U pozlaćenom medaljonu prikazan je personificirani lik Britanije - djevojka sjedi udesno na stolcu koji ima naslon u obliku školjke. Na glavi nosi kacigu, desnicom pridržava trozub, na desni bok

Slika 3. Komanderski križ Najodličnijeg ordena Britanskoga Carstva, 1. model (1917.-1937.), avers i revers

prislonjen joj je štit. U pozadini je more i sunce. Medaljon okružuje crveno emajlirani prsten s geslom: FOR GOD AND THE EMPIRE (*Za Boga i Carstvo*).

Revers: Krakovi križa nisu emajlirani nego pozlaćeni i glatki. U središnjem je polju okrunjeni vladarski monogram Đure V.: GRI⁴.

Nedostaje lentica ljubičaste boje (za građane), ili ljubičaste boje sa crvenom središnjom prugom (za vojnike).

HPM/ZM 89235.

5. Zvijezda za 1914.-1915. godinu (*The 1914-15 Star*)

Zvijezda za 1914.-1915. osnovana je u prosincu 1918., kao ratno odlikovanje za službu u Prvom svjetskom ratu. Dodijeljivala se časnicima i vojnicima britanskih i carskih oružanih snaga koji su služili vojsku na bojištu između 5. kolovoza 1914. i 31. prosinca 1915. Odlikovani vojnici automatski su dobivali Britansku ratnu medalju i Medalju pobjede. Dodijeljeno je oko 2.366.000 Zvijezda za 1914.-1915.

Opis:

Četverokraka zvijezda, s krunom na mjestu gornjega kraka, bronca, 62 x 44 mm.

Avers: U sredini lepršava vrpca s godinama 1914-15 leži na dva ukrižena kratka mača (gladius), s oštricama okrenutim gore. Na mačevima leži lovorov vijenac s monogramom Đure V.: GV.

Revers: Gladak, s ugraviranim podacima nositelja odlikovanja: 12943 / PTE F. LONG / S.GDS: (*Broj vojne pošte: 12943, ročnik⁵ F. Long, Škotska garda*).

Vrpca je crveno-bijelo-plave boje, s preljevima svjetlijih nijansi između pruga.

HPM/ZM 89220.

6. Minijatura Zvijezde za 1914.-1915. godinu (*Miniature of The 1914-15 Star*)

Opis:

Četverokraka zvijezda, s krunom na mjestu gornjega kraka, bronca, 28 x 19 mm.

Avers: U sredini lepršava vrpca s godinama 1914-15 leži na dva ukrižena kratka mača (gladius), s oštricama okrenutim gore. Na mačevima leži lovorov vijenac s monogramom Đure V.: GV.

Slika 4. Zvijezda za 1914.-1915. godinu

⁴ U transkripciji: Georgius Rex et Imperator, u prijevodu: Đuro, kralj i car.

⁵ PTE je kratica od *private*, u prijevodu: ročnik, vojnik bez čina.

Revers: Gladak.

Vrpca je crveno-bijelo-plave boje, s preljevima svjetlijih nijansi između pruga.
HPM/ZM 35707.

Slika 5. Minijatura Zvijezde za 1914.-1915. godinu

7. Spomen-medalja za Prvi svjetski rat 1914.-1918.

(The British War Medal)

Medalja je osnovana 26. srpnja 1919., kao odlikovanje za službu u Prvom svjetskom ratu. Namijenjena je časnicima i vojnicima britanskih oružanih snaga koji su služili između 5. kolovoza 1914. i 11. studenoga 1918.

Autor je aversa Australac Bertram Mackennal (1863.-1931.), a autor je reversa Wiliam McMillan (1887.-1977.).

Opis:

Okrugla dvostrana medalja, s tipičnom britanskom ušicom za pravokutnu vrpca, srebro promjera 36 mm.

Avers: Glava kralja Đure V. ulijevo; uokolo natpis: GEORGIUS V BRITT: OMN: REX ET IND: IMP: (*Đuro V., kralj čitave Britanije i car Indije*).

Na vratu signatura: BM.

Revers: Sv. Juraj gol, s kratkim mačem u desnici, jaše na konju. Konj gazi pruski grb i lubanju s prekriznenim kostima. Gore, iznad konjske glave, jest sunce Pobjede. Lijevo gore i u sredini desno godine: 1914 / 1918. Lijevo dolje signatura: W McM.

Nedostaje vrpca široka 32 mm, sa širokom narančastom prugom u sredini, bijelo-crnim prugama sa strane i s plavim rubovima.

HPM/ZM 89218.

Slika 6. Spomen-medalja za Prvi svjetski rat 1914.-1918., avers i revers

8. Medalja pobjede u Prvom svjetskom ratu (1914.-1918.)

(The Victory Medal 1914-1918)

Medalja je osnovana 1. rujna 1919. kao ratno odlikovanje. Njezin su osnovni dizajn i vrpca usvojile Belgija, Brazil, Kuba, Čehoslovačka, Francuska, Grčka, Italija, Portugal, Rumunjska, Južnoafrička Unija, SAD, Sijam i Japan. Dogovoreno je da svaka od tih država načini medalju promjera 36 mm, s vrpcom u bojama zrcalnog spektra (zrcalnim duginim bojama, tzv. "two rainbow design") i da na aversu prikazuje krilatu božicu Pobjede.⁶ Svaka od zemalja imala je svog medaljera koji je kreirao na zadanu temu. Tako je englesku verziju medalje kreirao William McMillan, a izrađivala se u dvije radionice: kod *Woolwich Arsenal* i *Wright & Son*. Ukupno je dodijeljeno 6.334.522 medalje, ne samo britanskim vojnicima, nego i Kanadanima, Australcima, Novozelancima i Indijcima. Medalju su mogle dobiti osobe koje su već odlikovane Zvijezdom za 1914.

⁶ Osim Sijama i Japana, gdje je koncept krilate božice Pobjede kulturološki irelevantan. Tamo je njezin lik zamijenjen likom ratnika s kopljem.

ili Zvijezdom za 1914.-1915., odnosno Spomen-medaljom za Prvi svjetski rat. Medalju su dobivale osobe koje su mobilizirane u bilo koju vojnu službu između 5. kolovoza 1914. i 11. studenoga 1918. Medalju su mogle dobiti i žene, za bolničarsku službu i za službu u drugim pomoćnim jedinicama. Medalja se također dodjeljivala sudionicima britanske pomorske misije u Rusiji 1919.-1920. i sudionicima akcije čišćenja mina u Sjevernom moru, između 11. studenoga 1918. i 30. studenoga 1919.

Opis:

Okrugla dvostrana medalja, pobrončana legura, promjera 36 mm.

Avers: Krilati lik božice Pobjede, koja u desnici drži palminu grančicu.

Revers: Unutar lovorova vijenca natpis u četiri retka: THE GREAT / WAR FOR / CIVILISATION / 1914 - 1919.⁷ Na obod medalje naknadno je ugraviran natpis: 38874 PTE. B. SMITH. WELSH. R. (*broj vojne pošte: 38874, ročnik B. Smith, Velška pukovnija*).

Vrpca je provučena kroz okruglu karičicu. Vrpca je u dvostrukim bojama spektra (duge).

HPM/ZM 88228.

Slika 7. Medalja pobjede u Prvom svjetskom ratu (1914.-1918.), avers i revers

⁷ Veliki rat za civilizaciju engleski je naziv za Prvi svjetski rat.

9. Medalja pobjede u Prvom svjetskom ratu (1914.-1918.) (*The Victory Medal 1914-1918*)

Opis: kao HPM/ZM 89228. Na obod medalje naknadno je ugraviran natpis:
PO 5838 PTE. J. BERRY. R. M. L. I. (*Broj vojne pošte: 5838, ročnik J. Berry, Lako pješništvo Kraljevske mornarice*).⁸

HPM/ZM 89219.

10. Ordenska kopča s minijaturama odlikovanja za Prvi svjetski rat (*Clasp with group of four miniatures, for World War I*)

Opis:

Srebro i tombak, 66 x 66 mm. Na kopči su minijature ovih odlikovanja:

1. Vojnoga križa (*The Military Cross*),
2. Zvijezde za 1914.-1915. godinu (*The 1914-15 Star*),
3. Ratne medalje 1914.-1918. (*The War Medal*),
4. Medalje pobjede u Prvom svjetskom ratu (*The Victory Medal*).

HPM/ZM 89234.

Slika 8. Ordenska kopča s minijaturama odlikovanja za Prvi svjetski rat

⁸ Engleska kratica: R. M. L. I. = *Royal Marines Light Infantry*

11. Minijatura Jubilarne medalje 25. obljetnice vladavine kralja Đure V. (1910.-1935.)

(Miniature of The Jubilee Medal 1935)

Medalja je osnovana prigodom obilježavanja 25. obljetnice vladavine kralja Georga V. (1910.-1935.). Medaljom su odlikovane istaknute osobe u Velikoj Britaniji i u zemljama Commonweltha. Autor medalje velški je kipar William Goscombe John (Cardiff, 21. 2. 1860. - London, 15. 12. 1952.)

Opis:

Okrugla minijatura, s ukrasnom ušicom, kroz ušicu je provučena okrugla karičica za vrpču, srebro, promjera 18 mm.

Avers: Okrunjena poprsja kralja Đure V. i njegove supruge kraljice Marije, oboje ulijevo, odjeveni u krunidbeno ruho. Uokolo uz rub medalje natpis: 'GEORGE • V • AND • QUEEN • MARY • MAY • VI • MCMXXXV (*Đuro V. i kraljica Marija, 6. svibnja 1935.*)

Revers: Okrunjeni isprepleteni vladarski monogram Đure V.: GRI (*Georgius, Rex et Imperator = Đuro, kralj i car*)), datum lijevo i desno: MAY 1910 / MAY 1935.

Vrpca je tamnocrvene boje, s plavo-bijelo-plavim prugama prema rubovima. HPM 34635.

Slika 9. Minijatura Jubilarne medalje 25. obljetnice vladavine kralja Đure V. (1910.-1935.), avers i revers

12. Spomen-medalja krunjenja kralja Đure VI. 1937. godine (*The Coronation Medal 1937*)

Medalja je osnovana u povodu krunidbe kralja Đure VI. (vladao od 12. svibnja 1937. do smrti 6. veljače 1952.) i supruge kraljice (“Queen Consort”) Elizabete Bowes-Lyon (1900. – 2002.). Medalja je bila osobni dar suverena pripadnicima kraljeva doma i pripadnicima oružanih snaga, vladi i izabranim službenicima ureda duž Ujedinjenoga Kraljevstva, Indijskoga Carstva i Commonwealtha. Prema nekim podatcima, proizvedeno je ukupno 90.279 medalja, ali nema službenih podataka o broju odlikovanih.

Opis:

Okrugla dvostrana medalja, s ukrasnom ušicom, kroz ušicu je provučena okrugla karičica za vrpču, srebro, promjera 32 mm.

Avers: Poprsja kralja Đure VI. i iza njega supruge kraljice Elizabete, oboje ulijevo, odjeveni u krunidbeno ruho. Poludesno dolje signatura: PM.

Revers: Okrunjeni monogram kralja Đure VI.: GRI. Ispod je natpis: CROWNED / 12 MAY 1937 (*Okrunjeni 12. svibnja 1937.*). Uokolo uz rub medalje natpis: GEORGE VI / QUEEN ELIZABETH.

Vrpča je provučena kroz karičicu; plave je boje, s bijelo-crveno-bijelim prugama prema rubovima.

HPM 34634.

Slika 10. Britanska Spomen-medalja krunjenja kralja Đure VI. i kraljice Elizabete 1937. godine, avers i revers

13. Medalja za vjernu službu u Specijalnoj policiji, s likom kralja Đure VI., 1937.-1948.

*(The Special Constabulary Long Service Medal, George VI issue,
1937-1948)*

Medalja je osnovana 30. kolovoza 1919. kao priznanje pripadnicima Specijalne policije (*Special Constabulary*), za devetogodišnju službu u kojoj je odlikovana osoba izvela više od pedeset zadataka godišnje. Tijekom Drugoga svjetskog rata razdoblje za stjecanje medalje smanjeno je na tri godine, ali opet s više od pedeset izvedenih zadataka godišnje. Medalja se dodjeljivala do proglašenja nezavisnosti Indije 1948. godine.

Povijest Specijalne policije seže u vrijeme kralja Karla II., u godinu 1673., a službeno je utemeljena zakonskim aktom donijetim u Parlamentu 1831. godine. "Specijalni policajci" bili su dragovoljci; plaćeni su im bili samo njihovi troškovi, a imali su iste ovlasti kao "pravi" profesionalni policajci, koji su ih podupirali prema potrebi.

Slika 11. Medalja za vjernu službu u Specijalnoj policiji, s likom kralja Đure VI., 1937.-1948., avers i revers

Opis:

Okrugla dvostrana medalja, s tipičnom širokom britanskom ušicom za pravokutnu vrpca, bronca, promjera 36 mm.

Avers: Glava Đure VI. ulijevo, ispod signatura: H P. Uokolo natpis: GEORGIVS VI D : G : BR. OMN : REX F : D ; IND : IMP.

Revers: Natpis u šest redaka: FOR / FAITHFUL / SERVICE / IN THE / SPECIAL / CONSTABULARY (*Za vjernu službu u Specijalnoj policiji*). Desno i dolje lovorove grančice.

Na obodu medalje ugravirano je ime nositelja odlikovanja: FREDERICK R. DANN.

Vrpca je bijele boje, s dvije uže crne pruge sa strane i sa širokom crvenom prugom u sredini.

HPM/ZM 89230.

14. Medalja za uspješnu službu, s likom kralja Đure VI., model 1937.-1948.

(The Efficiency Medal, George VI issue, 1937-1948)

Medalja je osnovana 17. listopada 1930. kao zamjena za *Territorial Efficiency Medal*, *Militia Long Service Medal* i *Good Conduct Medal*. Autor medalje kipar je i medaljer Percy Metcalfe (1895.-1970.). Medalja se dodjeljivala za 12-godišnju neprekidnu uspješnu službu. Za službu u vrijeme rata kao i za mirnodopsku službu u Zapadnoj Africi medalja se dodjeljivala za upola kraće razdoblje, za 6-godišnju službu. Od utemeljenja do 1937. godine na aversu medalje prikazan je lik kralja Đure V., a od 1937. do 1952. on je zamijenjen likom kralja Đure VI. Nakon proglašenja nezavisnosti Indije 1948. godine izmijenjen je vladarski naslov Đure VI. pa je i na medalji brisan kraj nekadašnjeg naslova ET INDIAE IMP. (*i car Indije*). Nakon smrti Đure VI. (6. veljače 1952.) otkovana je Medalja za uspješnu službu s likom kraljice Elizabete II., koja se dodjeljivala od 1954. do 2000. godine.

Medalja je imala ukrasnu ušicu u obliku dviju lovorovih grančica, s nepomičnom pločicom koja je nosila različite natpise. Natpis: TERRITORIAL najčešći je, a označavao je odlikovane osobe koje su služile u Teritorijalnim snagama Velike Britanije (*Territorial Army of United Kingdom*). Medalja s tim natpisom dodjeljivala se od 1930. do 2000. godine, s prekidom od dvanaest godina, između 1969. do 1982., kada se rabila pločica s natpisom: T&AVR. Medalja s natpisom: MILITIA na pločici dodjeljivala se pripadnicima Dodatnih pričuvnih snaga (*Supplementary Reserve*) od 1930. do 1951. godine. Natpis: T&AVR na pločici označavao je Teritorijalnu i armijsku dragovoljnu pričuvu (*Territorial and Army Volunteer Reserve*), a upisivao se umjesto natpisa TERRITORIAL između 1969. i 1982. godine. Osim tih natpisa pojavljuju se na pločicama imena zemalja Commonwealtha – njih trideset četiri ukupno, a među njima najbrojnije su medalje s natpisom: INDIA (dodijeljivane do 1948. godine), AUSTRALIA, NEW ZEALAND, CANADA i HONG KONG.

Opis:

Ovalna dvostrana medalja, s pločicom na ušici. Pločica nosi natpis: TERRITORIAL.

Srebro, 57 x 32 mm.

Avers: Okrunjeno poprsje ulijevo kralja Đure VI.; ispod signatura: P M. Uokolo natpis: GEORGIVS•VI•D•G•BR•OMN•REX•ET•INDIÆ•IMP•

Revers: Natpis u tri retka: FOR / EFFICIENT / SERVICE.

Na obodu medalje natpis: 859625 GNR A. J. DAWSON R .A. (*broj vojne pošte: 859625, topnik A. J. Dawson, Kraljevsko topništvo*⁹).

Vrpca je tamnozeleno boje, sa žutim rubovima.

HPM/ZM 89231.

Slika 12. Medalja za uspješnu službu, s likom kralja Đure VI., model 1937.-1948., avers i revers

⁹ Kratica: gnr = *gunner*; kratica R.A. = *Royal Artillery*.

15. Zvijezda za Drugi svjetski rat (1939.-1945.)

(The 1939-1945 Star)

Zvijezda 1939.-1945. odlikovanje je britanskoga Commonwealtha, koje se dodjeljivalo za operativnu vojnu službu u Drugom svjetskom ratu, točnije za takvu službu između 3. rujna 1939. i 2. rujna 1945.

Vojno osoblje trebalo je provesti šest mjeseci službe u nekom operativnom zapovjedništvu. Pripadnici zrakoplovnih desantnih jedinica (*Airborne troops*) ispunili su uvjet za stjecanje odlikovanja ako su sudjelovali u bilo kojoj desntnoj akciji i ako su proveli 2 mjeseca službe u borbenim jedinicama. Pripadnici zrakoplovstva (*Air Force*) morali su sudjelovati u akcijama protiv neprijatelja, dokazujući da su 2 mjeseca službe proveli u nekoj borbenoj jedinici. Pomoćno osoblje u zrakoplovstvu (mehaničari i drugi) morali su provesti 6 mjeseci službe u nekom borbenom zapovjedništvu na području ratnih akcija. Pripadnici mornarice morali su provesti 6 mjeseci u službi i obaviti najmanje jednu plovidbu u operativnoj zoni.

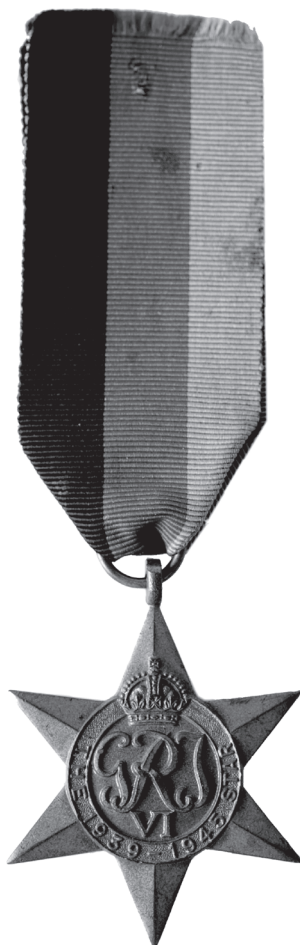
Pripadnici Kraljevskog obavještajnog korpusa (*Royal Observer Corps*) morali su služiti 1080 dana. Zvijezda se dodjeljivala i posmrtno te ratnim invalidima i ranjenicima, bez obzira je li osoba ispunila navedene uvjete.

Opis:

Šestokraka zvijezda, s ušicom na gornjem kraku, pobrončana legura cinka, 50 x 38 mm.

Avers: U sredini je vladarski monogram: GRI / VI. (Georgius, Rex et Imperator, VI. = Đuro VI., kralj i car). Uokolo u prstenu natpis: THE 1939 - 1945 STAR, s krunom na vrhu.

Revers: Gladak, s naknadno urezanim natpisom: PTE KINGI W. T. / 2ND. N. Z. E. F./ 62647. (*Ročnik W. T. Kingi, New Zealand Expeditionary Force*¹⁰, broj vojne pošte: 62647).

Slika 13. Zvijezda za Drugi svjetski rat
(1939.-1945.)

¹⁰ Novozelandske ekspedicijske snage borile su se u Drugom svjetskom ratu na Pacifiku i na Sredozemlju.

Vrpca je trobojna: tamnoplavo-crveno-svijetloplave boje. Pruge simboliziraju tri roda vojske: mornaricu, armiju i zrakoplovstvo.

HPM/ZM 89224.

16. Zvijezda za Afriku (*The Africa Star*)

Zvijezda za Afriku ratno je odlikovanje britanskoga Commonwealtha, koje se dodjeljivalo za vojnu službu u Drugom svjetskom ratu. Zvijezda se dodijeljivala za najmanje jedan dan vojne službe u bilo kojoj operativnoj zoni u sjevernoj Africi, na području od Sueskoga kanala do Gibraltarskih vrata, zajedno s Maltom, Abesinijom, Kenijom, Sudanom, Somalijom i Eritrejom, između 10. lipnja 1940. i 12. svibnja 1943. Za dodjelu odlikovanja uzimalo se u obzir i sudjelovanje u borbama u afričkim područjima koja ne izlaze na Sredozemno more, a u kojima su se vodile borbene operacije od 10. lipnja 1940. do 27. studenoga 1941.

Opis:

Šestokraka zvijezda, s ušicom na gornjem kraku, pobrončana legura cinka, 50 x 38 mm.

Avers: U sredini je monogram kralja Đure VI: GRI / VI. Uokolo u prstenu natpis: THE AFRICA STAR, s krunom na vrhu.

Revers: Gladak, s naknadno urezanim natpisom: PTE KINGI W. T. / 2ND. N. Z. E. F./ 62647.¹¹

Vrpca je žućkaste boje, sa širokom crvenom prugom po sredini, s jednom tamnoplavom i s jednom svijetloplavom uskom prugom sa strane. Žućkasta boja simbolizira pustinju, crvena boja simbolizira armiju, tamnoplava boja simbolizira mornaricu i svijetloplava boja simbolizira zrakoplovstvo.

HPM/ZM 89227.

Slika 14. Zvijezda za Afriku

¹¹ Ročnik W. T. Kingi iz Novoga Zelanda odlikovan je s tri britanska odlikovanja, koja su dospjela u Zbirku odlikovanja dr. Veljka Malinara Hrvatskoga povijesnog muzeja.

17. Zvijezda za Italiju (*The Italy Star*)

Zvijezda za Italiju ratno je odlikovanje britanskoga Commonwealtha, koje se dodjeljivalo za vojnu službu u Drugom svjetskom ratu. Zvijezda se dodjeljivala za operativnu vojnu službu u Italiji, Grčkoj, Jugoslaviji, na otoku Pantelleria (jugozapadno od Sicilije), u vodama Egejskog mora, na Dodekanezima i na otoku Elbi, između 11. lipnja 1943. i 8. svibnja 1945. Odlikovanje su mogle dobiti i osobe koje su sudjelovale u ratnim operacijama na Siciliji, između 11. lipnja 1943. i 17. kolovoza 1943., na Sardiniji, između 11. lipnja 1943. i 19. rujna 1943., na Korzici, između 11. lipnja 1943. i 4. listopada 1943.

Opis:

Šestokraka zvijezda, s ušicom na gornjem kraku, pobrončana legura cinka, 50 x 38 mm.

Avers: U sredini je monogram kralja Đure VI: GRI / VI. Uokolo u prstenu natpis: THE ITALY STAR, s krunom na vrhu.

Revers: Gladak, s naknadno urezanim natpisom: PTE KINGI W. T. / 2ND. N. Z. E. F. / 62647.

Vrpca je u zrcalnim bojama talijanske zastave: crveno-bijelo-zeleno-bijelo-crvene boje.

HPM/ZM 89225.

Slika 15. Zvijezda za Italiju

18. Zvijezda za Burmu (*The Burma Star*)

Zvijezda za Burmu dodjeljivala se za vojnu službu u Burmi u razdoblju vojnih pohoda od 11. prosinca 1941. do 2. rujna 1945. Zvijezda se također dodjeljivala za određene službe u Kini, Hong Kongu, Maleziji i na Sumatri, između 26. prosinca 1941. i 2. rujna 1945. (za Hong Kong); između 16. veljače 1942. i 2. rujna 1945. (za Kinu i Malaju) i između 24. ožujka 1942. i 2. rujna 1945 (za Sumatru).

Opis:

Šestokraka zvijezda, s ušicom na gornjem kraku, pobrončana legura cinka, 50 x 38 mm.

Avers: U sredini je monogram kralja Đure VI: GRI / VI. Uokolo u prstenu natpis: THE BURMA STAR, s krunom na vrhu.

Revers: Gladak.

Vrpca ima u sredini široku crvenu prugu, prema rubovima su tamnoplavo-narančasto-tamnoplave uže pruge. Crvena boja simbolizira oružane snage Commonwealtha, pruge tamnoplave boje simboliziraju britanske snage, a narančasta boja simbolizira sunce.

HPM/ZM 89226.

Slika 16. Zvijezda za Burmu

19. Spomen-medalja za Drugi svjetski rat 1939.-1945.

(War Medal 1939-1945)

Medalja je osnovana 16. kolovoza 1945., a dodjeljivala se osobama koje su služile u oružanim snagama ili trgovačkoj mornarici neprekidno najmanje 28 dana između 3.

rujna 1939. i 2. rujna 1945. Pripadnici trgovačke mornarice mogli su dobiti medalju ako su 28 dana služili na moru. Autor je medalje kipar i medaljer Edward Carter Preston (7. srpnja 1885. – 2. ožujka 1965.).

Opis:

Okrugla dvostrana medalja, s tipičnom širokom britanskom ušicom za pravokutnu vrpču, alpaka (legura bakra i nikla), promjera 36 mm.

Avers: Okrunjena glava kralja Đure VI. ulijevo; uokolo natpis: GEORGIVS VI D: G: BR: OMN: REX ET INDIAE IMP. („Đuro VI. milošću Božjom svemogućí kralj Britanije i car Indije“). Slovo D(ei) prekriva zakovica ušice.

Revers: Lav gazi dvoglavoga zmaja (ili grifona?). Lav personificira Veliku Britaniju, a zmaj (grifon?) neprijatelj – Njemačku i Japan. Na vrhu su godine: 1939 / 1945. U sredini lijevo signatura: E. Cr. P.

Vrpca ima usku crvenu prugu po sredini, koja je okružena dvjema uskim bijelim prugama, sa strane su šire plave pruge; rubovi su crvene boje.

HPM/ZM 89217.

Slika 17. Spomen-medalja za Drugi svjetski rat 1939.-1945., avers i revers

20. Medalja za obranu zemlje u Drugom svjetskom ratu 1939.-1945. (*The Defence Medal 1939-1945*)

Medalja je osnovana 16. kolovoza 1945., kao priznanje za vojnu i civilnu službu u ratnoj pozadini, od izbijanja rata 3. rujna 1939. do svršetka rata u Europi 8. svibnja 1945., odnosno do svršetka rata na Pacifiku 2. rujna 1945. Medalju su mogle steći osobe koje su služile tijekom rata u Velikoj Britaniji barem 1.080 dana, ili 360 dana u prekomorskim krajevima. Osobe koje su služile u prekomorskim krajevima najmanje 180 dana pod neprijateljskim zračnim napadima ili u drugoj bliskoj opasnosti od neprijatelja također su stjecale pravo na medalju. Za službu u prekomorskim krajevima, izloženim bombardiranju ili miniranim, rok za stjecanje medalje bio je 90 dana.

Medalja za Britance izrađivala se od alpake, a za nositelje s područja Commonwealtha izrađivala se od srebra finoće 800/1000.

Slika 18. Medalja za obranu zemlje u Drugom svjetskom ratu 1939.-1945.,
avers i revers

Opis:

Okrugla dvostrana medalja, s tipičnom širokom britanskom ušicom za pravokutnu vrpca, alpaka, promjera 36 mm. Vrpca je zelene boje, s uskim crnim prugama sa strane i sa širokom crvenom prugom po sredini.

Avers: Glava Đure VI. ulijevo, ispod signatura: H. P. Uokolo natpis: GEORGIVS VI D : G : BR. OMN : REX F : D : IND : IMP.

Revers: Dva lava okružuju krunu s hrastom. Ispod njih valovite linije predstavljaju more. Godine: 1939 / 1945 uz lijevi i desni rub medalje. Dolje natpis: THE DEFENCE / MEDAL (*Medalja za obranu*).

HPM/ZM 89229.

21. Medalja carske službe, s likom kralja Đure VI., model 1949.-1952. (*Imperial Service Medal, George VI, 1949-1952 issue*)

Medalju carske službe osnovao je kralj Eduard VII. u kolovozu 1902., istodobno s Ordenom carske službe ("The Imperial Service Order"). Medalja se dodjeljuje i danas državnim službenicima nižeg ranga nakon odlaska u mirovinu, a koji navršavaju 25 godina službe.

Slika 19. Medalja carske službe, s likom kralja Đure VI., model 1949.-1952., avers i revers

Na aversu srebrne okrugle medalje prikazan je lik vladajućega britanskog monarha.

Medalja je dodjeljivana:

- za Eduarda VII. (1903.-1910.) - 4525 puta,
- za Đure V. (1911.-1937.) - 41.422 puta,
- za Đure VI. (1938.-1952.) - 54.750 puta,
- za Elizabete II. (1953. do danas) - 159.000 puta.

Opis:

Okrugla dvostrana medalja, s ukrasnom ušicom, srebro, promjera 33 mm.

Avers: Okrunjeno poprsje ulijevo kralja Đure VI.; ispod signatura: P M (Percy Metcalfe). Uokolo natpis: GEORGIUS VI DEI GRA: BRITT: OMN: REX FID: DEF: (*Đuro VI., milošću Božjom kralj čitave Britanije, branitelj vjere*).

Revers: Nagi atlet sjedi ulijevo, odmara se. Desnu je nogu ispružio, a lijevu nogu svinuo u koljenu. Desnicu je prebacio preko koljena, a ljevicom se oslanja na stolac. Do glave su mu dva trsa vinove loze. U pozadini zalazi sunce. U egzergu natpis u tri retka: FOR / FAITHFUL / SERVICE.¹²

Na obodu medalje ime i podrijetlo odlikovane osobe: JOHN ROBERT KINGSTON.¹³

Vrpca je tamnocrvene boje, s plavom prugom po sredini.

Napomena: dodijeljeno je oko 16.000 takvih medalja.

HPM 34578.

22. Ordenska kopča sa šest minijatura odlikovanja za Drugi svjetski rat *(Clasp with group of six miniatures, for World War 2)*

Opis:

Tombak, pozlaćen i posrebrn, 59 x 104 mm. Na kopči su minijature ovih odlikovanja:

1. Ordena Britanskoga carstva IV. stupnja za građane (*Order of the British Empire – Officer's badge, Civil Division*),
2. Zvijezde za Drugi svjetski rat 1939.-1945. (*The 1939-1945 Star*),
3. Zvijezde za rat na Atlantiku 1939.-1945. (*The Atlantic Star*),
4. Zvijezde za rat u Africi 1939.-1945. (*Africa Star 1939-1945*),
5. Medalje za obranu zemlje u Drugom svjetskom ratu (*Defence Medal 1939-1945*),
6. Spomen-medalje na Drugi svjetski rat (*War Medal 1939-1945*).

HPM/ZM 89233.

¹² Zanimljivo je da natpis na reversu ne odgovara nazivu odlikovanja, kao što je uobičajeno na drugim britanskim medaljama. Dakle, ne zove se „Medalja za vjernu službu“, nego „Medalja carske službe“.

¹³ Kingston je glavni grad Jamajke.

Slika 20. Ordenska kopča sa šest minijatura odlikovanja za Drugi svjetski rat

Literatura

Abbreviations used in the World War One Medal Cards, The National Archives Document, na: www.nationalarchives.gov.uk/documentsonline

British campaign medals, na: <http://en.wikipedia.org/wiki>

Great Britain: Service, orders, decorations and medals of the world for sale online, na: www.medal-medaille.com

Gritzner, Maximilian, Handbuch der Ritter-und Verdienstorden aller Kulturstaaten der Welt Innerhalb des XIX. Jahrhunderts, Leipzig, 1893.

Hieronymussen, Paul Ohm, Handbuch europäischer Orden in Farben, Universitas Verlag Berlin, Kopenhagen, 1966.

Joslin, Edward C., British Awards and Medals, Frederick Warne & Co Ltd, London, 1974.

Joslin, Edward C., The standard catalogue of British Orders, Decorations and Medals, 3. izdanje, Spink & Son Ltd, London, 1976.

Military Abbreviations & Acronymus, na: www.diggerhistory.info/pages

Rosignoli, Guido, Ribbons of Orders, Decorations and Medals, Blandford Pres Ltd, Norfolk, 1976.

Taprell Dorling, H., Ribbons and Medals, Osprey Publishing Ltd, London, 1983.

Verlich, Robert, Orders and Decorations of all Nations, II. Edition, Washington, 1974.